

BERTA ADELBERGOVÁ A JEJÍ NEVLASTNÍ SYNOVÉ OTA A JOSEF

Berta, v té době ještě Ledererová, se na svět poprvé usmála 10.11. 1857 v malé osadě Vestec u Milevska. Následujících pět dekad jejího života je však jedna velká otázka, jisté je jen to, že se naučila dobře šít. Vyjdeme-li z mlhy nejasností, ocitneme se na letní veselce v Plzni, konané 18. srpna 1912. Berta zde pojala za muže Isidora Adelberga a přestěhovala se na adresu Resslerova 2. Nebyla to první Isidorova svatba, není to ani rok, co ovdověl. Před skoro třiceti lety se oženil s Karolínou Schenkovou. Jaké to bylo manželství, si můžeme domýšlet, faktem však zůstává, že z něho vzešli synové Ota, Josef a Robert. Berta tedy neslíbila věrnost jednomu muži, ale hned čtyřem. Posuňme se do roku 1923. Jednoho prosincového poledne spadne na Terezii Reitmajerovou, ženu dámského krejčího, střešní taška z budovy. Proč je ten dům pro náš příběh důležitý? Protože se jedná o adresu 372/8 na náměstí Dr. Petáka (dnešní náměstí T. G. Masaryka. Následuje stížnost a díky ní se dozvídáme, že majitelem nemovitosti je Berta Adelbergová, v té době už vdova, která zde má svou úspěšnou krejčovskou dílnu. O životě jejích nevlastních synů víme jen málo. Robert asi zemřel už před válkou, Josef se přestěhoval do Prahy, oženil se s Hermínou Krausovou z Brandýsa nad Labem, živil se jako obchodní zástupce a v roce 1924 se mu narodila dcera Lotte. Nebyli na tom asi úplně dobře, o čemž svědčí žádost o bezplatné přidělení plynových masek pro celou rodinu z května 1938. Manželům se nějak podařilo dostat dcerku Lotku do Kanady, a tím jí zachránit život. Josef a Hermína na podzim 1940 marně žádali o možnost vystěhování, místo toho byli deportováni do terezínského ghetta: Josef jedním z prvních transportů v prosinci 1941, Hermína v dubnu 1942. Oba přežili v ghettu několik let, ale v říjnu 1944 byli různými transporty deportováni do Osvětimi a tam zavražděni. Lotka, jediná přeživší z celé rodiny, se v USA provdala za Hanuše Taussiga a měla syna Donalda Iva a dcerku Evu. Oba dosud žijí a my doufáme, že jim maminka vyprávěla i o prababičce Bertě.

Ota bydlel s nevlastní matkou v Resslerově ulici 2, ale nevíme, zda se k němu Berta nenastěhovala až poté, co jí nacistické úřady zabavily dům na Petákově náměstí. Do terezínského ghetta jeli společně 22. ledna 1942. V ghettu žili půl roku, 19. 10. byla Berta zařazena do transportu Bw do Treblinky a tam zavražděna. Ota byl hned týden poté 26. 10. deportován do Osvětimi a tam zavražděn.

(zpracoval Radek Brada)

Berta, then still Ledererová, smiled for the first time at the world on November 10, 1857, in the small settlement of Vestec near Milevsko. The following five decades of her life, however, are one big mystery; what is certain is that she learned to sew well. If we emerge from this fog of uncertainty, we find ourselves at a summer wedding in Pilsen, held on August 18, 1912. It was there that Berta married Isidor Adelberg and moved to Resslerova 2. It was not Isidor's first marriage; he had been widowed less than a year prior. Nearly thirty years earlier, he had married Karolína Schenková. What that marriage was like we can only guess, but the fact remains that it resulted in sons Ota, Josef, and Robert. Thus, Berta didn't promise her loyalty to one man, but to four.

Let's move to the year 1923. One December noon, a roof tile falls on Terezie Reitmajerová, the wife of a women's tailor. Why is this building important to our story? Because it is located at 372/8 on Dr. Peták Square (today T.G. Masaryk Square). A complaint follows, and because of that we learn that the owner of the property is Berta Adelbergová, by then a widow, who runs a successful tailoring shop there. We know little about her stepsons' lives. Robert likely died before the war, Josef moved to Prague, married Hermína Krausová from Brandýs nad Labem, worked as a sales representative, and in 1924 their daughter Lotte was born. They were probably not very well off, as evidenced by their application for free gas masks for the whole family in May 1938. The couple somehow managed to get their daughter Lotte to Canada, thereby saving her life. In the fall of 1940, Josef and Hermína applied for permission to emigrate in vain. Instead, they were deported to the Terezín ghetto: Josef was in one of the first transports in December 1941, Hermína in April 1942. Both survived in the ghetto for several years, but in October 1944, they were deported to Auschwitz on different transports and murdered there. Lotte, the only survivor of the entire family, married Hanuš Taussig in the USA and had a son, Donald Ivo, and a daughter, Eva. Both are still alive, and we hope that their mother told them about their great-grandmother Berta.

Ota lived with his stepmother at Resslerova Street 2, but it is unclear whether Berta moved in only after the Nazi authorities confiscated her house on Peták Square. On January 22, 1942, they were both deported to the Terezín ghetto. They lived there for half a year, and on October 19, Berta was included in the Bw transport to Treblinka and murdered there. Ota was deported to Auschwitz just a week later, on October 26, and was also murdered there.